

Problema săptămânii 122

a) Fie n un număr natural nenul și fie S o mulțime formată din $n + 2$ numere întregi de modul mai mic sau egal cu n . Demonstrați că există în S trei elemente distincte a, b, c astfel încât $a + b = c$.

Olimpiadă India, 1998

b) Fie n un număr natural impar și fie S o mulțime formată din $n + 2$ numere întregi de modul mai mic sau egal cu n . Demonstrați că există în S trei elemente distincte a, b, c astfel încât $a + b + c = 0$.

test de antrenament Franța, 2014

Soluție:

a) Vom demonstra afirmația prin inducție după n .

Pentru $n = 1$ afirmația este evidentă: S trebuie să fie exact $\{-1, 0, 1\}$ și atunci $-1 + 1 = 0$.

Presupunând afirmația adevărată pentru $n - 1$, să o demonstrăm pentru n .

Fie așadar $n + 2$ numere din mulțimea $\{-n, -n + 1, \dots, n - 1, n\}$. Dacă printre aceste numere nu se află și $-n$ și n , atunci avem cel puțin $n + 1$ dintre numerele cu modulul cel mult $n - 1$, astfel că, potrivit ipotezei de inducție, găsim trei numere a, b, c astfel ca $a + b = c$.

Dacă n se află printre numerele alese, ne uităm la perechile de numere $(-n, 0)$, $(-n + 1, 1)$, $(-n + 2, 2)$, \dots , $(-1, n - 1)$. Din aceste n perechi trebuie să alegem $n + 1$ numere, deci, din principiul cutiei, va trebui să alegem ambele numere dintr-o pereche $(-n + k, k)$. Dar $n + (-n + k) = k$, de unde concluzia.

b) Fie $n = 2k + 1$, $k \in \mathbb{N}$. Vom demonstra afirmația prin inducție după k .

Pentru $k = 0$ afirmația este evidentă: S trebuie să fie exact $\{-1, 0, 1\}$ și atunci $-1 + 0 + 1 = 0$.

Presupunând afirmația adevărată pentru $k - 1$, să o demonstrăm pentru k .

Fie așadar $2k + 3$ numere din mulțimea $\{-2k - 1, -2k, \dots, 2k, 2k + 1\}$. Dacă printre aceste numere se află $2k + 1$ cu modulul cel mult $2k - 1$, atunci, potrivit ipotezei de inducție, găsim printre ele trei numere a, b, c astfel ca $a + b + c = 0$.

Dacă printre aceste numere nu avem $2k + 1$ numere cu modulul cel mult $2k - 1$, atunci înseamnă că am ales cel puțin trei dintre numerele $-2k - 1$, $-2k$, $2k$ și $2k + 1$. Schimând eventual semnele tuturor numerelor, putem presupune că am ales numerele $2k$, $2k + 1$ și cel puțin unul din numerele $-2k$ și $-2k - 1$. Dacă 0 a fost ales, avem trei numere cu suma 0 . Să presupunem că 0 nu a fost ales și să ne uităm la perechile: $(-1, -2k)$, $(-2, -2k + 1)$, \dots , $(-k, -k - 1)$. Dacă dintr-o pereche am ales ambele numere, atunci acestea, împreună cu $2k + 1$ ne oferă o soluție a ecuației $a + b + c = 0$. Așadar, putem alege cel mult k din numerele de la $-2k$ la -1 .

În continuare distingem două cazuri:

1) dacă $-2k - 1$ a fost și el ales, atunci analog se arată că, dacă nu avem trei numere cu suma 0 , atunci am ales cel mult k dintre numerele de la 1 la $2k$. Dar

atunci am ales cel mult $2k + 2$ numere, contradicție.

2) dacă $-2k - 1$ nu a fost ales, atunci $-2k$ a fost ales și ne uităm la perechile $(1, 2k - 1), (2, 2k - 2), \dots, (k - 1, k + 1)$. Dacă dintr-o pereche am ales ambele numere, atunci acestea, împreună cu $2k$ ne oferă o soluție a ecuației $a + b + c = 0$. Așadar, putem alege cel mult k din numerele de la 1 la $2k - 1$ (putem alege cel mult un număr din fiecare din cele $k - 1$ perechi, plus numărul k care nu face parte din niciuna din perechi). Așadar, în acest caz putem avea alese cel mult k numere negative și $k + 2$ pozitive, deci $2k + 2$ numere în total, contradicție.

Așadar, în orice caz au fost alese trei numere cu suma 0.

Remarcă: La problema b) ipoteza n impar este esențială: pentru $n = 2$, din mulțimea $\{-2, -1, 1, 2\}$ nu se pot extrage trei numere cu suma 0.

Problem of the week no. 122

a) Let n be a positive integer, and let S be a set of $n + 2$ integers, each of absolute value at most n . Show that there exist three distinct elements of S , a, b, c , such that $a + b = c$.

Indian Olympiad, 1998

b) Let n be an odd positive integer, and let S be a set of $n + 2$ integers, each of absolute value at most n . Show that there exist three distinct elements of S , a, b, c , such that $a + b + c = 0$.

French training, 2014

Solution:

a) We prove the statement by induction after n .

For $n = 1$ the statement is obvious: S needs to be exactly $\{-1, 0, 1\}$, and then $-1 + 1 = 0$.

Assuming the statement to be true for $n - 1$, let us prove it for n .

Consider $n + 2$ elements of the set $\{-n, -n + 1, \dots, n - 1, n\}$. If among these numbers there are both $-n$ and n , then we have at least $n + 1$ numbers with absolute value at most $n - 1$, and thus, according to the inductive hypothesis, we can find among them three numbers a, b, c such that $a + b = c$.

If n is among the chosen numbers, we look at the following pairs: $(-n, 0), (-n + 1, 1), (-n + 2, 2), \dots, (-1, n - 1)$. Of these n pairs we must choose $n + 1$ numbers, hence, by Dirichlet's Principle, we must choose both numbers belonging to some pair $(-n + k, k)$. But $n + (-n + k) = k$, hence the conclusion.

b) Let $n = 2k + 1$, $k \in \mathbb{N} \cup \{0\}$. We prove the statement by induction after k .

For $k = 0$ the statement is obvious: S needs to be exactly $\{-1, 0, 1\}$, and then $-1 + 0 + 1 = 0$.

Assuming the statement to be true for $k - 1$, let us prove it for k .

Consider $2k + 3$ numbers from the set $\{-2k - 1, -2k, \dots, 2k, 2k + 1\}$. If among these $2k + 3$ numbers there are $2k + 1$ with absolute value at most $2k - 1$, then, according to the inductive hypothesis, we can find among them three numbers a, b, c

such that $a + b + c = 0$.

If among the chosen numbers we cannot find $2k + 1$ with absolute value at most $2k - 1$, then we must have chosen at least three of the numbers $-2k - 1$, $-2k$, $2k$ și $2k + 1$. If necessary, we can change the signs of all the numbers, therefore, without loss of generality, we may assume that among the $2k + 3$ chosen numbers there are $2k$, $2k + 1$ and at least one of the numbers $-2k$ and $-2k - 1$. If 0 has been chosen, we have already three numbers with the sum 0. Let us consider that 0 has not been chosen and let us examine the following pairs: $(-1, -2k)$, $(-2, -2k + 1)$, \dots , $(-k, -k - 1)$. If from one pair we have chosen both numbers, then, these two, together with $2k + 1$ give us a solution of the equation $a + b + c = 0$. If we chose at most one number from each pair, we have chosen at most k of the numbers from $-2k$ to -1 .

Next, we distinguish two cases:

1) if $-2k - 1$ has also been chosen, then, as above, either we have three numbers with the sum 0, or we have chosen at most k of the numbers from 1 to $2k$. But this latter possibility would mean that we have chosen at most $2k + 2$ numbers, which is a contradiction.

2) if $-2k - 1$ has not been chosen, then $-2k$ has been chosen and we look at the following pairs: $(1, 2k - 1)$, $(2, 2k - 2)$, \dots , $(k - 1, k + 1)$. If from one pair we have chosen both numbers, then, these two, together with $2k$ constitute a solution of the equation $a + b + c = 0$. So let us assume that we have considered at most one number from each of these pairs, i.e. at most k of the numbers from 1 to $2k - 1$ (one number from each of the $k - 1$ pairs, plus the number k which is not part of any of the pairs). Thus, in this last case, we have chosen at most k negative numbers and at most $k + 2$ positive ones, so $2k + 2$ numbers in total, which is a contradiction showing that this last case can not occur.

In conclusion, in each possible case, one can find three chosen numbers whose sum is 0.

Remark: At b) the hypothesis that n is odd is essential: for $n = 2$, from the set $\{-2, -1, 1, 2\}$ one cannot extract three numbers whose sum is 0.